

Jordbrukarnas Riksförbunds valprogram
Antaget av årsmötet 1920
Rikets grundvalar.

1. Lag och ordning äro de grundpelare, på vilka det svenska samhället sedan uråldriga tider uppbyggt och varigenom vår självbestämningrätt utåt samt medborgarfrihet och rättssäkerhet i det inre kunnat bestå under tidevarvens omvälvningar. Svensk folkstyrelse skall även fortfarande byggas på ordningens, lagens och rättens fasta grund.

Kristen tro och livsåskådning skola bibehållas såsom grundval för vår folkuppfostran och vårt undervisningsväsende såväl i högre som lägre läroanstalter.

Dessa för nutid och framtid oersättliga värden få icke givas till spillo.
Jordbruksfrågor.

2. En självägande och självständig bondeklass utgör den oundgängliga grundvalen för vårt lands frihet och för vårt folks lyckliga framtid.

Att bevara och upprätthålla vår bondeklass och stärka den genom att bereda möjlighet för allt flera jordbrukare att bliva självägande är en huvuduppgift i svensk politik.

Jordbruket höjes i ekonomiskt och socialt hänseende till full likställighet med övriga näringar och sättes därigenom i stånd att erbjuda sin arbetare löneförmåner och arbetsvillkor samt en social ställning, som motsvara vad arbetarna inom andra yrken och näringar kunna uppnå.

3. Landets jord skall bevaras i den verkligt jordbruksidkande befolkningens hand. Det stora finanskapitalet, industribolagen och en osund fastighetsspekulation förhindras genom verksam lagstiftning att slå under sig bondejorden och bondeskogarna. En lagstiftning utarbetas, som befrämjar de besuttna bondehemmanens bevarande i släkternas ägo och minskar faran av skuldsättning och spekulation.

4. Genom en kraftig jordpolitik främjas den odlade jordens höjande alstringsförmåga och den odlingsbara jordens läggande under kultur, varjämte vanhävd genom lämpliga åtgärder förhindras. Koloniseringen av statens för jordbruk lämpliga ägoviddar påskyndas, och upplåtelseerna till kolonisterna verkställas på sådana villkor, att full äganderätt kan förvärfvas, att onödiga byråkratiska omgångar undvikas samt att genom koloniseringen verkligt besuttna jordbruk i största möjliga omfattning åstadkommas.

5. Egnahemsbildningen underlättas, bl.a. genom mildrande av villkoren för lägenheternas bebyggande, så att verkligt besuttna jordbruk kunna skapas. Vid större egendomars styckning må från det allmännas sida tillses, att tillbörlig hänsyn till de utbrutna lägenheternas ekonomiska existensmöjlighet icke åsidosättes.

6. En tryggare rättslig ställning beredes särskilt mindre arrendatorer och torpare, varjämte staten bör genom lämpliga åtgärder främja sådan nyttjanderättsinnehavares friköpning av sina lägenheter, under förutsättning att lägenheterna lämpa sig att drivas såsom självständiga jordbruk ävensom att huvudegendomarnas ägofigurer samt jord- och skogsbruk icke genom avsondringar lida skada.

7. Jordbruksarbetarefrågan är en av nutidens främsta sociala frågor. Jordbruksarbetarna måste i den mån jordbrukets ekonomiska bärkraft det medger beredas förbättrade levnadsvillkor, tidsenlig arbetsavtalslagstiftning för jordbruket utarbetas. Förbättrade bostadsförhållanden och ekonomisk likställighet med industriens arbetare äro härvid de mest trängande och närmast liggande önskemålen. För därtill kvalificerade jordbruksarbetare beredes möjlighet att under betryggande form och medan de ännu äro vid full arbetskraft övergå till självständiga jordbrukare.

8. Landets tull- och prispolitik fotas på sådana grunder, att jordbruket tillerkännes full likställighet med industri och hantverk samt att landet med avseende på de oundgängligaste livsmedlen och andra oundgängliga förnödenheter, vilka kunna inom landet framställas eller ur landet s jord framalstras, blir

självförsörjande och oberoende av import utifrån.

Produkter av svenskt jordbruk skola åtnjuta företrädesrätt vid statens upphandling för armens och flottans samt andra offentliga institutioners förplägnad samt tillerkännas i dessa hänseenden samma fördelar som alstren av den inhemska industrien.

9. Jordbrukets avsättnings- och kreditförhållanden ordnas och organiseras genom kooperativt samarbete och med statens stöd för de kreditanstalter, vilka för detta ändamål behöva upprättas. Jordbrukskasserörelsens utveckling understödjes och befrämjas. Lämplig kreditverksamhet för i punkt 6 omnämnda friköpningsrörelsens understödjande samt för jordbruksarbetares förvärv av egna självständiga jordbruk anordnas genom statens försorg.

Andra landsbygdens näringsfrågor.

10. All lojal och samhällsgagnelig näringsverksamhet stödjes och uppmuntras.

Fiske och en rationell skogshushållning främjas både såsom binärningar till jordbruket och såsom självständiga näringsgrenar av största betydelse för vår folkhushållning.

Hantverkets, småindustriens och andra mindre näringars kamp för en självständig existens underlättas genom lagstiftningens ingripande till deras förmån.

Landets vattenfall och andra kraftkällor tillgodogöras och jordbrukets förseende med elektrisk kraft underlättas.

Kommunikationsväsendets utveckling befrämjas, varvid i främsta rummet landets uppodling och produktionsfrämjande tagas till ögonmärke.

11. Landets naturrikedomar och hjälpkällor bevaras åt svenska medborgare. Utlänningar och utländska bolag må icke besitta eller innehava svensk jord, svenska skogar och gruvor eller svensk vattenkraft. Vad som därav redan kommit i främmande händer bör återförvärfvas till svensk egendom.

12. Kristidsförfattningarna för jordbruket avskaffas. Kristidsbyråkratien avvecklas med största möjliga skyndsamhet. Jordbruksbefolkningens frihet och självbestämningssätt på egen gård och grund återställs och skyddas.

13. Landsbygdens fulla likställighet med städerna i beskattningshänseende genomföres. Skattebördorna för skolväsende och fattigvård utjämnas. Skatter och onera för vägunderhållet fördelas lika mellan städernas och landsbygdens skattskyldiga.

Skogsbeskattningen reformeras i skogsvårdens intresse därhän, att vid taxering av jordbruksfastighet skogsvärdet upptages endast för beräkning av förmögenhetsskatten, så att inkomsten av skogsbruk blir beskattad först då sådan inkomst erhållits.

Jordbrukets särskilda betungande med nya grund- eller värdeskatter för hindras.

Vattenfall, allmänningar, statens och kommunernas skogar samt annan allmän egendom, vilken är föremål för ekonomisk exploatering, underkastas skattskyldighet till kommun och stat efter samma grunder som gälla för enskild egendom.

14. Kommunalskattefrågan underkastas en grundlig och allsidig utredning. Huvudprincipen vid det nya skatteförslagets utarbetande bör vara: skatt efter förmåga. I den mån vid frågans definitiva lösning objektskatter måste tillgripas för att under ekonomiska depressionstider garantera kommunerna nödiga inkomster, tillses att repartitionstalen för sådana skatter icke sättas högre än vad för nyss angivna ändamål nödigt är samt att jordbruket icke drabbas i vidsträcktare mån än övriga näringar.

Övriga rikspolitiska frågor.

15. Den enskilda äganderätten hävdas och värnas. Produktionsmedlens socialisering motarbetas, vare sig strävandena i denna riktning avse statens direkta övertagande av olika produktionsgrenar eller att genom särskild beskattning underlägga sig desamma och lamslå den enskilda företagsamheten.

16. Finanskapitalets, storindustriens och affärsbankernas trustbildningar och monopoliseringstendenser övervakas noggrant från statens sida. Lagbestämmelser utfärdas, varigenom näringslivets frihet skyddas mot storkapitalets övermakt och de breda samhällslagrens ekonomiska utsugning förhindras. Befintliga eller planerade truster inom livsmedelshandeln och livsmedelsindustrien förhindras att slå under sig jordbrukarnas berättigade vinst på jordbrukets produktion. Livsmedelshandeln organiseras i både producenters och konsumenters intresse så, att mellanhänderna förhindras att oskäligt rikta sig på allmänhetens bekostnad.

17. Sparsamhet, klok omtanke och betryggande kontroll tillämpas i den offentliga förvaltningen. Slöseri med statens och kommunernas medel och därmed följande ökad skuldsättning förhindras.

Byråkratism och tjänstemannavälde i alla dess yttringar motarbetas. Ämbetsverken förenklas och moderniseras. Lönerna regleras så att de följa prisen på de viktigaste förnödenheterna av svensk produktion, såväl uppåt som nedåt och så, att därigenom verklig intressegemenskap bringas till stånd mellan landets huvudnäring och dess tjänstemannakår.

18. Rättsväsendet underkastas en revision, varigenom nämndemansinstitutionen erhåller större betydelse och ökat inflytande på rättsskipningen. Förlikningsnämnder upprättas, vilka tvistemål skola obligatoriskt underställas innan de få dragas inför domstol.

19. Militärbördorna lättas, i den mån detta låter sig förena med landets yttre trygghet och upprätthållandet av inre ordning.

Vid den pågående försvarsrevisionen bör tagas under sorgfälligt övervägande lämpligheten och möjligheten av en återgång i moderniserad form till vårt gamla svenska försvarssystem med jordavlönning åt underbefäl.

20. Den svenska folkstammen skyddas mot rasförsämring genom motstånd mot alla för familjelivet nedbrytande tendenser och energiskt arbete för folkhälsans höjande, genom åtgärder för utvandringens hämmande och hinder emot invandring av icke önskvärda folkelement.

21. Folknykterheten befrämjas såväl på upplysningens och övertygelsens väg som genom lämpliga åtgärder från det allmännas sida.

Strävandena för vårt folks höjande i moral och allmänbildning befrämjas genom verksamt stöd av stat och kommun.

Landsbygdens skolväsende ordnas med hänsyn till landsbygdens förhållanden, så att barnen ej blott meddelas borgerliga kunskaper, utan även fostras till verksamhet i hembygdens yrkesliv.

22. Vårt lands utrikespolitik ledes i fast nationell riktning under utestängande av otillbörliga utländska inflytelser samt skyddande av utlandssvenskarnas kulturella och övriga vitala intressen.